

Verkkokurssikäsitkirjoitus työelämätaitojen OPVA-opintoihin

Tekijät:

Sanna Nykänen, Etelä-Savon ammattiopisto

Oili Jäppinen, Etelä-Savon ammattiopisto

Materiaali on tuotettu osana OmaPolku-hanketta (2021 – 2023).

Hanketta rahoittavat Euroopan sosiaalirahasto (ESR) Etelä-Savon ELY-keskuksen kautta sekä hankkeen toteuttajat. Hanketta koordinoi Etelä-Savon Koulutus Oy (Etelä-Savon ammattiopisto Esedu) ja osatoteuttajana on Itä-Savon koulutuskuntayhtymä (Ammattiopisto Samiedu).

Huomioita verkkokurssin käyttäjälle

Tämä verkkokurssi on tarkoitettu sellaisille toisen asteen ammatillisen koulutuksen opiskelijoille, joiden äidinkieli on joku muu kuin suomi. Kurssin tavoitteena on kehittää opiskelijoiden työelämä tietoja ja -taitoja. Kurssi on suunniteltu osaksi opiskelunvalmiuksia tukevia opintoja eli OPVA-opintoja.

Tähän verkkokurssikäsikirjoitukseen on lisätty ehdotuksia verkkokurssin kuvituskuviksi sekä linkkejä liitettäväksi verkkokurssille. Ehdotukset kuvituskuviksi on merkitty tähän käsikirjoitukseen **punaisella**.

Verkkokurssilla on itsetarkistuvia H5P-tehtäviä. Näitä H5P-tehtäviä ei ole kuvattu tarkemmin tässä verkkokurssikäsikirjoituksessa, mutta H5P-tehtävät on kuitenkin merkitty osaksi tätä verkkokurssikäsikirjoitusta **vihreällä värillä**.

Verkkokurssi on kokonaisuudessaan (sisältää myös H5P-tehtävät) ladattavissa Moodle-ympäristöön Avointen oppimateriaalien kirjastosta osoitteesta:

<https://aoe.fi/#/materiaali/3330>.

voi jakaa edelleen.

Tämä materiaali on lisensoitu avoimella Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen lisenssillä. Tämä tarkoittaa sitä, että käsikirjoituksen voi ottaa vapaasti käyttöön, sitä voi muokata ja sen

Sisällysluettelo

Teema 1. Työsopimus ja erilaiset työsuhteet	4
Työhön liittyvät keskeiset termit (H5P)	4
Tehtävä 1. Työsopimus (H5P)	4
Tehtävä 2. Koeaika	6
Tehtävä 3. Erilaiset työsuhteet	7
Tehtävä 4. Työaika	9
Teema 2. Työntekijän oikeudet ja velvollisuudet	11
Tehtävä 5. Kun aloitat uudessa työpaikassa	11
Tehtävä 6. Työntekijän velvollisuudet (H5P)	12
Teema 3. Ammattiliitto ja työttömyyskassa	13
Tehtävä 7: Työehtosopimus	13
Tehtävä 8. Ammattiliitto	14
Tehtävä 9. 7 hyvää syytä kuulua ammattiliittoon (H5P)	16
Tehtävä 10. Työttömyyskassa	18
Teema 4. Turvallinen työ	19
Tehtävä 11. Työterveys (H5P)	19
Tehtävä 12. Työturvallisuus	20

•

Teema 1. Työsopimus ja erilaiset työsuhteet

KUVITUSKUVA: <https://pixabay.com/fi/illustrations/liiketoimintaa-laki-kohta-6315189/>

Työhön liittyvät keskeiset termit (H5P)

Tehtävä 1. Työsopimus (H5P)

VIDEO: [Millainen on hyvä työsopimus? | Tervetuloa työelämään | TYÖELÄMÄÄN.FI - YouTube](#)

Työsopimus on työntekijän ja työnantajan välinen sopimus molempien oikeuksista ja velvollisuuksista eli työehdoista. Työsopimuksella sinä lupaat tehdä sovittua työtä, ja työnantaja lupaa maksaa siitä sovittua palkkaa. Työehtoja ovat esimerkiksi palkat, palkan lisät, työajat, lomat ja oikeus koulutuksiin.

Kun olet saanut työpaikan, tee kirjallinen työsopimus työnantajan kanssa. Suullisesti sovittu sopimus on sitova, mutta jos sinulle tulee työnantajan kanssa ongelmia, kirjallisesta sopimuksesta voi katsoa, mitä työsuhteen alussa sovittiin.

Jos et tee työsopimusta kirjallisesti, työnantajan täytyy silti antaa sinulle kirjallinen selvitys työehdoista. Selvitys täytyy antaa kuukauden kuluessa siitä, kun työsuhteesi on alkanut. Jos työnantaja ei anna sinulle selvitystä, hän rikkoo työsopimuslakia.

Ennen kuin allekirjoitat työsopimuksen, tarkista, että siihen on kirjoitettu ainakin nämä asiat:

1. Työnantajan nimi.
2. Työntekijän nimi eli sinun nimesi.
3. Päivä, jolloin työ alkaa.
4. Onko työssä koeaika ja kuinka pitkä se on?
 - Koeajan tarkoituksena on antaa sinulle ja työnantajalle aikaa harkita, haluatteko jatkaa työsopimusta. Sen enimmäispituus on yleensä kuusi kuukautta. Koeaikana työntekijä tai työnantaja voi purkaa työsopimuksen ilman irtisanomisaikaa.
5. Onko työ vakituinen (eli toistaiseksi voimassa oleva tai jatkuva) vai määräaikainen vai onko kyseessä työharjoittelu?
 - Jos työsopimus on määräaikainen, sopimuksessa pitää lukea, miksi.
6. Missä työtä tehdään?
7. Mitkä ovat työtehtäväsi?
8. Kuinka paljon työstä maksetaan palkkaa?
9. Päivä, jolloin palkka maksetaan.
10. Työaika eli kuinka monta tuntia töitä tehdään.
 - Kokoaikainen työ tarkoittaa Suomessa työn tekoa yleensä 5 päivänä viikossa ja enintään 8 tuntia päivässä. Jos teet jaksotyötä, työaika

vaihtelee. Sen pitää kuitenkin olla alan työehtosopimuksen mukainen. Ylitöistä ja ilta- ja viikonlopputöistä maksetaan Suomessa erillinen korvaus.

- Jos teet osa-aikaisen työsopimuksen, yritä saada työtunteja riittävästi niin, että saat riittävästi palkkaa. Vähimmäistuntimäärä tarkoittaa, että saat ainakin työsopimuksen lupaaman määrän tunteja. Jos työsopimukseen on kirjoitettu tuntimääräksi esim. 0–20 tuntia viikossa, et ehkä jonain viikkona saa ollenkaan töitä etkä palkkaa.

11. Vuosiloma.

12. Irtisanomisaika: kuinka monta päivää/viikkoa/kuukautta työ jatkuu siitä, kun sinä tai työnantajasi on irtisanonut työsopimuksen?

- Irtisanomisaika sitoo sekä työnantajan että työntekijää. Koeajan jälkeen ketään ei voi irtisanoa heti.
- Työnantajalla on aina oltava irtisanomiseen asiallinen ja painava syy.
- Työnantaja ei voi irtisanoa määräaikaista työsopimusta ennen kuin se loppuu.
- Työntekijäkään ei voi irtisanoutua ennen kuin määräaikainen työsopimus loppuu, mutta usein asiasta voidaan sopia neuvottelemalla työnantajan kanssa.

13. Mitä työehtosopimusta työssäsi noudatetaan?

Tekstin lähde: [Työn aloittaminen - Työelämän pelisäännöt \(tyoelamanpelisaannot.fi\)](http://tyoelamanpelisaannot.fi)

Voit lukea lisätietoa tältä nettisivulta suomeksi ja monella muulla kielellä: [Työsopimuksen sisältö \(infofinland.fi\)](http://infofinland.fi)

Tehtävä 2. Koeaika

KUVITUSKUVA: <https://pixabay.com/fi/photos/kysymysmerkki-symboli-kuvaketta-2309040/>

Lue teksti koeajasta ja vastaa sen jälkeen kysymyksiin.

Koeaika ja sen pituus

Työsuhteen alussa voidaan sopia koeajasta. Koeaika voi olla enintään kuusi kuukautta. Määräaikaisessa työsuhteessa koeaika voi olla korkeintaan puolet työsopimuksen kestosta. Koeaikana työntekijä voi arvioida, onko työ hänelle sopivaa, ja työnantaja voi arvioida, onko työntekijä sopiva työhön. Koeaikana työntekijä tai työnantaja voi purkaa työsopimuksen ilman irtisanomisaikaa. Työsopimuksen purkamisen perusteet koeaikana eivät saa olla syrjiviä. Työntekijä saa koeaikana normaalia palkkaa.

Kirjoitustehtävä.

Vastaa kysymyksiin:

1. Mikä on koeaika?
2. Kuinka pitkä koeaika voi enintään olla toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa?
3. Kuinka pitkä koeaika voi olla määräaikaisessa työsuhteessa?
4. Mitä tarkoittaa, jos työntekijä tai työnantaja purkaa työsopimuksen?

Tehtävä 3. Erilaiset työsuhteet

Jatkuva työsuhde

Jatkuva työsuhde = toistaiseksi voimassa oleva = vakituinen

Jatkuva / toistaiseksi voimassa oleva / vakituinen työsuhde tarkoittaa, että työsopimus on voimassa niin kauan, kunnes työntekijä tai työnantaja haluaa irtisanoa eli lopettaa työsuhteen. Jos työnantaja irtisanoa työsuhteen eli antaa potkut, hänellä täytyy olla siihen asiallinen ja painava syy. Työntekijä ei tarvitse syytä irtisanoutumiselle. Et voi kuitenkaan lopettaa työntekoa heti, vaan vasta irtisanomisajan jälkeen.

Määräaikainen työsuhde

Määräaikainen työsuhde tarkoittaa, että sinulle on luvattu töitä vain tiettyyn päivään asti. Työsopimuksessa lukee määräaikaisen työsopimuksen päättymispäivä. Määräaikainen työsopimus voidaan tehdä työnantajan aloitteesta ainoastaan perustellusta syystä. Perusteltuja syitä voivat olla esimerkiksi seuraavat:

1. Olet vakituisen työntekijän sijainen.
2. Olet kausityöntekijä esimerkiksi hiihtokeskuksessa tai marjanpoimijana.
3. Olet kesätyöntekijä tai jouluapulainen.
4. Olet työharjoittelussa.
5. Olet itse pyytänyt määräaikaista työtä.
6. Työ on tietyn ajan kuluessa tehtävä projekti.
7. Olet ollut vähintään vuoden työttömänä.
8. Opiskelet oppisopimuksella.

Vuokratyö

Kun olet vuokratyöntekijä, olet tehnyt työsopimuksen työvoimaa vuokraavan yrityksen kanssa. Työntekijöitä tarvitsevat yritykset vuokraavat sinut työntekijäkseen vuokrafirmalta, joka maksaa palkkasi. Se maksaa myös ylityökorvaukset, lomakorvaukset ja muut työsuhteeseesi kuuluvat edut sekä eläke- ja muut lakisääteiset sosiaalivakuutusmaksut. Teet työsopimuksen vuokratyöyrityksen kanssa. Olet siis työsuhteessa vuokratyöyritykseen, joka on työnantajasi. Työ tehdään toisessa paikassa. Työntekopaikka voi vaihdella. Yritys, jossa teet töitä, määrää työtehtäväsi ja valvoo työntekoasi. Palkka vuokratyössä ei saa olla huonompi kuin mitä työehtosopimuksessa sanotaan. Vuokratyössä on samat säännökset kuin muissakin työsuhteissa. Yrityksellä, jossa teet vuokratyöntekijänä töitä, on velvollisuus kertoa vapautuvista työpaikoista myös sinulle.

Tekstin lähde: [Työn hakeminen - Työelämän pelisäännöt \(tyoelamanpelisaannot.fi\)](http://tyoelamanpelisaannot.fi)

Kirjoitustehtävä.

Lue teksti huolellisesti ja kirjoita lyhyesti vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitä eroa on jatkuvalla työsuhteella ja määräaikaisella työsuhteella?
2. Mitä tarkoittaa irtisanomisaika?
3. Mitä tarkoittaa vuokratyö?
4. Mitä mieltä olet vuokratyöstä? Voisitko sinä tehdä vuokratyötä?

Tehtävä 4. Työaika

Työaika työsuhteessa

KUVITUSKUVA: <https://pixabay.com/fi/photos/aika-tehd%C3%A4-ty%C3%B6t%C3%A4-kello-kahvia-5193038/>

Työpaikkailmoituksessa kerrotaan usein myös, onko työ kokoaikainen, osa-aikainen vai onko työtä tarjolla vain tarvittaessa työhön kutsuttavalle eli ekstraajalle.

Kokoaikainen työ

Kokoaikainen työ eli kokoaikatyö tarkoittaa, että teet työtä koko työpäivän, yleensä viitenä päivänä viikossa. Työtä on enintään 8 tuntia päivässä ja 40 tuntia viikossa. Yleensä kokoaikatyötä tehdään esimerkiksi 7,5 tuntia päivässä ja 37,5 tuntia viikossa.

Osa-aikainen työ

Osa-aikainen työ eli osa-aikatyö tarkoittaa, että teet työtä vain osan työpäivästä tai osan työviikosta. Osa-aikatyössä työtä on vähemmän kuin kokoaikatyössä.

Jos olet osa-aikainen työntekijä, sinulla on oikeus lisätyöhön. Se tarkoittaa, että jos työnantajasi tarvitse lisää työntekijöitä, sinulle täytyy tarjota lisätyötunteja ennen kuin työnantajasi voi palkata uusia työntekijöitä.

Jos haluat tehdä enemmän työtunteja kuin mitä työsopimuksessasi lukee, kerro se työnantajalle.

Nollatuntisopimus

Nollatuntisopimus, nollatyösopimus tai vaihtelevan työajan sopimus tarkoittaa, että työnantajan ei ole pakko antaa sinulle lainkaan työtunteja. Jos työsopimuksessasi lukee, että työaikasi on 0–20 tuntia viikossa, se on nollatuntisopimus. Jos sinulla on 0 työtuntia, et saa palkkaa. Huomaa, että jos työnantaja lopettaa työn tarjoamisen kokonaan, työnantajan on sinun pyynnöstäsi selvitettävä kirjallisesti tarjolla olevan työn vähentymisen syyt.

Jos työnantaja tarjoaa sinulle nollatuntisopimusta, yritä aina sopia vähimmäistuntimäärä. Silloin sinulle täytyy maksaa palkka ainakin niiltä tunneilta, vaikka sinulla ei olisi töitä. Työnantaja ei saa tarjota työntekijälle nollatuntisopimusta, jos sopimuksella katettava työvoiman tarve on kiinteä.

Työnantajalla on velvollisuus tarkastella nollatuntisopimuksella työskentelevän työntekijän tekemien työtuntien määrää vähintään 12 kuukauden välein. Jos tarkastelujaksolla toteutuneiden työtuntien määrä ja työnantajan työvoimatarve osoittavat, että työntekijän vähimmäistyöaika voidaan määritellä korkeammaksi, niin työntekijälle tulee tarjota vähimmäistyöajan nostamista.

Tekstin lähde: [Työaika työsuhteessa - Työelämän pelisäännöt \(tyoelamanpelisaannot.fi\)](http://tyoelamanpelisaannot.fi)

Voit lukea lisätietoa suomeksi ja monella muulla kielellä tältä nettisivulta: [Työsuhteen ehdot ja palkka Suomessa \(infofinland.fi\)](http://infofinland.fi)

Kirjoitustehtävä.

Kirjoita vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitä eroa on kokoaikatyöllä ja osa-aikatyöllä?
2. Mitä tarkoittaa nollatuntisopimus?

Teema 2. Työntekijän oikeudet ja velvollisuudet

KUVITUSKUVA: <https://pixabay.com/fi/vectors/mies-aikuinen-liikemies-1459246/>

Tehtävä 5. Kun aloitat uudessa työpaikassa

Lue teksti ja vastaa sen jälkeen kysymykseen.

Kun aloitat uudessa työpaikassa, muista nämä asiat

1 Tee kirjallinen työsopimus

Älä allekirjoita sopimusta, jos et ymmärrä sitä, vaan [kysy neuvoa](#).

2 Sinulla on oikeus saada perehdytys eli opastusta työtehtäviin ja työpaikan sääntöihin

Perehdytyksessä sinulle selitetään työtehtäväsi ja opetetaan, miten ne uudessa työpaikassasi tehdään mahdollisimman hyvin ja järkevästi.

3 Kysy työnantajaltasi, mikä työehtosopimus eli tes on käytössä työpaikallasi

Oman alasi työehtosopimuksen saat työpaikalta, ammattiliitosta tai [Finlexin verkkopalvelusta](#). Jos työnantajasi ei ole velvollinen noudattamaan työehtosopimusta, hänen täytyy silti noudattaa lakia. Laki määrää työntekijän yleiset oikeudet ja velvollisuudet.

4 Yritä neuvotella työsopimukseesi vähimmäistuntimäärä

Työnantaja voi tarjota sinulle nollatuntisopimusta, jolloin työsopimuksesi lupaa sinulle vain esimerkiksi 0–20 tuntia työtä viikossa. Jos et saa työtunteja, et saa myöskään palkkaa. Jos työsopimukseen kirjoitetaan vähimmäistuntimääräksi esimerkiksi 15 tuntia viikossa, sinulle on maksettava palkkaa ainakin 15 tunnilta.

5 Aina kun saat palkkaa, sinun täytyy saada palkkalaskelma

Tarkista aina, että palkkasi on maksettu oikein.

6 Säilytä työvuorolistat

Jos teet töitä työvuorolistan mukaan, ota niistä aina vaikka valokuva. Silloin tiedät, minkä verran töitä olet tehnyt ja milloin, eli minkä verran sinun kuuluu saada palkkaa.

7 Kun työsuhteesi ja työ sopimuksesi loppuvat, tarkista, että saat lomakorvauksen

Jos et ole käyttänyt kaikkia lomapäiviäsi työsuhteen aikana, sinulle täytyy maksaa lomakorvaus. Lomakorvauksen määrän näet palkkalaskelmastasi.

8 Kun työsuhteesi loppuu, pyydä aina työnantajalta työtodistus

Kun haet uutta työpaikkaa, voit työhaastattelussa näyttää todistukset.

9 Tutustu työpaikkasi luottamusmieheen ja työsuojeluvaltuutettuun

Luottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu neuvottelevat asioista työnantajan kanssa kaikkien työntekijöiden puolesta. Luottamusmies voi auttaa, jos sinulla on ongelmia työnantajan kanssa.

10 Liity ammattiliittoon

Tekstin lähde: <https://tyoelamanpelisaannot.fi/fi/kun-aloitat-uudessa-tyopaikassa-muistana-asiat/>

Kirjoitustehtävä.

Mitkä ovat sinun mielestä tärkeitä ohjeita, kun aloittaa työn uudessa työpaikassa?

Kirjoita 3 - 5 sinun mielestä hyvää ohjetta uudessa työpaikassa työn aloittavalle henkilölle.

Tehtävä 6. Työntekijän velvollisuudet (H5P)

Teema 3. Ammattiliitto ja työttömyyskassa

KUVITUSKUVA: <https://pixabay.com/fi/illustrations/ihmisioukko-liikkua-ammattiliitto-2876774/>

Tehtävä 7: Työehtosopimus

Lue teksti ja vastaa kysymyksiin.

Työehtosopimus on eri asia kuin työsopimus

Työehtosopimus eli TES on sopimus alan työehdoista. Työnantajien liitto ja työntekijöiden ammattiliitto neuvottelevat sen keskenään.

Eri aloilla (esim. ravintola-ala, siivousala, rakennusala jne.) on omat työehtosopimukset. Niissä on sovittu alan yleiset työehdot eli säännöt, joiden mukaan työtä voidaan tehdä ja teettää. Työehtosopimus määrää esimerkiksi sen, miten paljon palkkaa työntekijälle on vähintään maksettava ja mikä on työaika kyseisellä alalla. Työehtosopimus solmitaan määräajaksi, yleensä 1–3 vuodeksi.

Julkisella sektorilla – valtiolla, kunnissa ja seurakunnissa – työskentelee myös virkasuhteisia työntekijöitä, joiden palkoista ja muista palvelussuhteen ehdoista sovitaan virkaehtosopimuksissa.

Työsopimukseen kirjoitettujen työehtojen pitää olla työntekijän kannalta vähintään yhtä hyvät kuin työehto- tai virkaehtosopimukseen kirjoitettujen työehtojen. Työsopimuksessa voidaan sopia myös työehto- ja virkaehtosopimusta paremmista työehdoista.

Kun aloitat uudessa työpaikassa, kysy, mitä työehto- tai virkaehtosopimusta siellä noudatetaan.

Tekstin lähde: [Työehtosopimus on eri asia kuin työsopimus - Työelämän pelisäännöt \(tyoelamanpelisaannot.fi\)](http://tyoelamanpelisaannot.fi)

Kirjoitustehtävä.

Etsi tietoa internetistä sinun oman alan työehtosopimuksesta.

Vastaa kysymyksiin sinun oman alan työehtosopimukseen liittyen:

- Mikä on sinun alan työehtosopimus? Laita linkki netissä olevaan työehtosopimukseen omaan vastaukseen.
- Mihin saakka sinun alan työehtosopimus (=TES) on voimassa?
- Mistä asioista työehtosopimuksessa sovitaan?
- Onko sinun mielestäsi työehtosopimusta helppo ymmärtää? Miksi/ miksi ei?

Tehtävä 8. Ammattiliitto

KUVITUSKUVA <https://pixabay.com/fi/illustrations/ihmisjoukko-liikkua-ammattiliitto-2876774/>

Ammattiliitot

Suomessa työntekijöillä on lain mukaan oikeus kuulua ammattiliittoon. Ammattiliitot neuvottelevat työnantajien liittojen kanssa esimerkiksi palkoista ja muista työehdoista työntekijöiden puolesta. Suurin osa suomalaisista kuuluu johonkin ammattiliittoon tai työttömyyskassaan.

Samaan ammattiliittoon liittyvät yleensä saman alan (esimerkiksi sairaanhoitajat) henkilöt tai saman koulutuksen (esimerkiksi insinöörit) saaneet ihmiset. Työntekijän oikeutta kuulua ammattiliittoon ei voi rajoittaa millään sopimuksilla. Työntekijöiden syrjintä ammattijärjestöön kuulumisen vuoksi on rangaistavaa.

Voit liittyä oman alasi ammattiliittoon, jos haluat. Ammattiliittoon liittyminen tapahtuu ottamalla yhteyttä oman työpaikan luottamusmieheen tai suoraan ammattiliittoon. Useimpiin ammattiliittoihin voi liittyä myös täyttämällä liittymislomakkeen liiton verkkosivuilla. Ammattiliiton jäsenet maksavat liitolle jäsenmaksua, joka on yleensä noin 1–2 prosenttia palkasta. Jäsenmaksun saa vähentää verotuksessa.

Miksi liittyä ammattiliittoon?

Ammattiliitot edistävät työntekijöiden oikeuksia. Liitoista saa myös hyödyllisiä palveluja ja apua vaikeissa tilanteissa. Ammattiliiton lisäksi kannattaa liittyä työttömyyskassaan. Kassan jäsenenä voit saada ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa, joka on suurempi kuin peruspäiväraha.

Ammattiliiton jäsenet voivat osallistua liiton järjestämään koulutukseen ja vapaa-ajan toimintaan. He myös saavat liiton luottamusmieheltä tukea riitatilanteissa työpaikalla. Tarvittaessa liitosta saa myös neuvoja tai neuvotteluapua.

Työpaikalla ammattiliittoa ja siihen kuuluvia työntekijöitä edustaa luottamusmies. Työntekijät valitsevat luottamusmiehen. Luottamusmies toimii neuvottelijana, sovittelijana ja tiedonvälittäjänä työnantajan ja työntekijöiden välillä. Luottamusmieheltä voi myös kysyä esimerkiksi työehtosopimukseen liittyvistä asioista.

Suomessa on noin 80 ammattiliittoa, ja ne kuuluvat kolmeen ammattiliittojen keskusjärjestöön. Ne ovat Suomen Ammattijärjestöjen keskusjärjestö SAK, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ja korkeasti koulutettujen ihmisten Akava. Ammattiliittoon liittyessäsi voit liittyä liiton työttömyyskassaan.

Voit lukea tämän tekstin suomeksi ja monella muulla kielellä myös tällä nettisivulla: [Lait ja oikeudet \(infofinland.fi\)](http://Lait_ja_oikeudet_(infofinland.fi))

Tiedonhaku- ja kirjoitustehtävä.

Kirjoita vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

1. Onko ammattiliittoon pakko kuulua?
2. Miksi ammattiliittoon kannattaa liittyä? Kerro mielestäsi 3 tärkeintä syytä olla ammattiliiton jäsen.
3. Mikä on luottamusmies? Mitä luottamusmies tekee?
4. Mikä on sinun alasi ammattiliitto? Etsi tietoa internetistä. Haluaisitko liittyä ammattiliiton jäseneksi? Miksi? Miksi ei?

Voit etsiä eri alojen ammattiliittoja esimerkiksi tältä nettisivulta: [SAK Liitot.fi](http://SAK_Liitot.fi)

Tehtävä 9. 7 hyvää syytä kuulua ammattiliittoon (H5P)

KUVITUSKUVA: <https://pixabay.com/fi/illustrations/sosiaalinen-media-ihmiset-2457842/>

Lue teksti, jossa kerrotaan, miksi kannattaa kuulua ammattiliittoon ja valitse sen jälkeen oikea vaihtoehto (H5P-tehtävä.)

1. Ammattiliitto on sinun puolellasi

Se neuvottelee puolestasi palkoista ja muista työehdoista työnantajien liiton kanssa. Näin syntyy työehtosopimus, joka antaa sinulle paremmat työehdot, kuin mitä laki määrää.

2. Luottamushenkilöt neuvovat ja auttavat sinua työpaikalla

Luottamusmies edustaa ammattiliittoa ja valvoo, että työnantaja noudattaa työehtosopimusta. Jos sinulla on työnantajan kanssa ongelmia, voit aina kertoa siitä luottamusmiehelle, joka voi selvittää asian työnantajan kanssa sinun puolestasi.

3. Ammattiliiton työsuhdeneuvonta auttaa sinua, jos sinulla on ongelmia työnantajan kanssa

Voit soittaa liittoosi ja kysyä neuvoa. Tarvittaessa ammattiliiton lakimiehet voivat auttaa sinua ja selvittää riita-asioita työnantajasi kanssa jopa oikeudessa.

4. Ammattiliitot valvovat työntekijöiden etua, kun lakeja säädetään

Ammattiliittojen ansiosta Suomessa työviikko on 5 päivää, työpäivän pituus on korkeintaan 8 tuntia ja työntekijöillä on oikeus lomiin, ylityökorvauksiin ja lomarahoihin.

5. Ammattiliitto tarjoaa koulutusta, tapahtumia ja yhteisön

Saat tietoa ammattiliittojen tarjoamasta koulutuksesta ja tapahtumista esimerkiksi oman ammattiliittosi verkkosivuilta tai some-kanavista.

6. Työttömyysturvasi paranee, jos liityt myös työttömyyskassaan

Kun liityt ammattiliittoon, voit samalla liittyä myös alasi työttömyyskassaan. Jos jätät työttömäksi, työttömyyskassa voi maksaa sinulle työttömyyspäivärahaa. Se on yleensä parempi kuin Kelan maksama peruspäiväraha. Jos kuulut vain työttömyyskassaan mutta et ammattiliittoon, voit saada työttömyyskorvausta, mutta kassa ei auta missään työpaikan ongelmissa.

7. Saat etuja ja alennuksia

Ammattiliittojen jäsenet voivat saada alennusta esimerkiksi bensiinistä, vakuutuksista tai hotellien hinnoista. Jotkut ammattiliitot tarjoavat esimerkiksi halpoja lomamökkejä.

Tekstin lähde: <https://tyoelamanpelisaannot.fi/fi/tyon-aloittaminen/>

Tehtävä 10. Työttömyyskassa

Työttömyyskassa

Ammattiliitto ja työttömyyskassa ovat kaksi erillistä järjestelmää. Suomessa on 25 työttömyyskassaa. Työttömyyskassaan kuuluva työntekijä maksaa työssä ollessaan työttömyyskassalle jäsenmaksua. Jos työ loppuu ja työntekijä jää työttömäksi, hän voi hakea kassasta ansiosidonnaista päivärahaa. Työttömyyskassaan liittyminen kannattaa, koska ansiosidonnainen päiväraha on suurempi kuin peruspäiväraha, jonka maksaa Kela.

Ansiosidonnaisen päivärahan saamiselle työttömyyskassalta on joitakin ehtoja. Ota selvää näistä ehdoista heti työttömyyskassaan liittyessäsi. Esimerkiksi sinun pitää olla töissä ja työttömyyskassan jäsen tiettyyn aikaan.

Voit lukea tämän tekstin suomeksi ja monella muulla kielellä myös tällä nettisivulla: [Lait ja oikeudet \(infofinland.fi\)](http://Lait_ja_oikeudet_(infofinland.fi))

Tiedonhaku- ja kirjoitustehtävä.

Etsi tietoa työttömyyskassoista ja kirjoita vastaukset kysymyksiin:

- Mikä on sinun oman alasi työttömyyskassa / työttömyyskassat?
- Kuinka paljon työttömyyskassan jäsenyys maksaa kuukaudessa tai vuodessa?
- Kuka voi saada työttömyyskassasta ansiopäivärahaa, jos jää työttömäksi? Mitä ehtoja ansiopäivärahan saamiselle on? (työssäoloehto)
- Miksi sinun mielestäsi kannattaa olla työttömyyskassan jäsen?

Teema 4. Turvallinen työ

KUVITUSKUVA: <https://pixabay.com/fi/illustrations/ai-luotu-kyp%C3%A4r%C3%A4-laitteet-8165657/>

Tehtävä 11. Työterveys (H5P)

KUVITUSKUVA: <https://pixabay.com/fi/photos/stetoskooppi-l%C3%A4%C3%A4k%C3%A4ri-sairaanhoitaja-6497490/>

Suomen lain mukaan työnantajan tulee järjestää maksuton työterveyshuolto, joka koskee kaikkia yrityksen työntekijöitä. Työsuhteen kestolla ja muodolla ei ole merkitystä. Työterveyshuollon tarkoituksena on edistää työntekijöiden terveyttä, työkykyä ja turvallisuutta työpaikalla.

Työterveyshuolto voi tarjota työntekijöille esimerkiksi säännöllisiä terveystarkastuksia. Joillakin työpaikoilla voi olla sellaisia terveysvaaroja, että terveystarkastus on pakollinen.

Työstä johtuvien oireiden tutkimukset ja hoito kuuluvat aina työterveyshuollon palveluihin. Yritys saa itse päättää, sisältyvätkö työterveyshuoltoon myös esimerkiksi sairaanhoito ja käynnit lääkärillä, psykologilla tai fysioterapeutilla. Ne eivät välttämättä sisälly työterveyshuollon palveluihin. Erikoislääkärin palvelut eivät yleensä sisälly työterveyshuoltoon. Työnantajan täytyy kertoa sinulle, mitä palveluja ja millaista tukea voit saada työterveyshuollosta.

Oikeus työterveyspalveluihin ei koske työntekijän perhettä.

Työterveyshuollon henkilökunnalla on vaitiolovelvollisuus. He eivät kerro asioitasi työnantajallesi, jos et ole antanut siihen lupaa. Työterveyshuolto voi kuitenkin antaa työnantajallesi arvion siitä, voitko terveytesi puolesta jatkaa työntekoa.

Voit lukea tämän tekstin suomeksi ja monella muulla kielellä myös tällä nettisivulla: [Lait ja oikeudet \(infofinland.fi\)](http://Lait_ja_oikeudet_(infofinland.fi))

Tehtävä 12. Työturvallisuus

KUVITUSKUVA: <https://pixabay.com/fi/photos/nainen-rakentamisen-kyp%C3%A4r%C3%A4-ty%C3%B6kalu-2759503/>

Työ ei saa vahingoittaa tekijäänsä fyysisesti eikä henkisesti. Pääasiallinen vastuu työpaikan turvallisuudesta on aina työnantajalla.

Noudata aina annettuja ohjeita ja käytä suojavälineitä. Jos huomaat vaaratilanteen, ilmoita siitä aina esimiehellesi. Myös silloin kun mitään vahinkoa ei tapahtunut, sillä läheltä piti - tilanteet ovat arvokasta tietoa, ja niiden perusteella voidaan tehdä muutoksia ennen kuin vahinko tapahtuu.

Työpaikan täytyy olla turvallinen ja terveellinen, ja se on työnantajan ja esihenkilöiden vastuulla. Näin määrää työturvallisuuslaki.

Sinun täytyy aina noudattaa työnantajan antamia ohjeita. Sinun täytyy esimerkiksi käyttää työnantajan määräämiä suojavälineitä, kuten kypärää.

Esimerkiksi seuraavat asiat voivat aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydellesi:

- melu, pöly, kylmyys, kuumuus, myrkyt, värinä, säteily tai sähkö
- vaaralliset koneet ja laitteet
- liian kova kiire tai liian pitkät työajat
- bakteerit, virukset tai home
- huono työasento, liian raskaat taakat tai huonot työvälineet
- väkivallan uhka, epäasiallinen kohtelu tai seksuaalinen häirintä.

Jos huomaat työpaikallasi vaaran, ilmoita siitä heti esihenkilöllesi tai työsuojeluvaltuutetulle. Jos jokin työtehtävä on erittäin vaarallinen ja se uhkaa henkeäsi tai terveyttäsi välittömästi, sinulla on oikeus kieltäytyä siitä, kunnes vaaraa ei enää ole.

Työnantajan täytyy huolehtia siitä, että mikään työpaikalla ei aiheuta onnettomuutta tai sairastumista.

Työnantajan täytyy myös ottaa sinulle vakuutus tapaturmien ja ammattitautien varalta. Jos esimerkiksi loukkaannut työmatkalla tai työpaikalla, vakuutus korvaa tapaturman.

Tekstin lähde: <https://tyoelamanpelisaannot.fi/fi/tyoturvallisuus/>

Kirjoitustehtävä.

Kirjoita vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitä sinun täytyy tehdä, jos huomaat vaarallisen tilanteen tai tapahtuu onnettomuus?
2. Mitä tarkoittaa läheltä piti -tilanne?
3. Mitkä asiat voivat aiheuttaa vaaraa sinun työssä?
4. Mitä suojaimia/suojavälineitä sinun työssä täytyy käyttää?
5. Miten voit ehkäistä työtapaturmia? Mieti vähintään 3 keinoa.